

Riktlinjer

Dödsbohandläggning

Dokumentbeskrivning

Typ	Beskrivning
Dokumenttyp:	Riktlinje
Antaget av:	Välfärdsnämnden
Antagningsdatum:	2025-11-20
Diarienummer:	VFN-2025-157
Gäller till och med:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Enhetschef IFO Vuxen
Revisionshistorik:	Uppdateras vid förändringar i dokumentet

Innehåll

Syfte.....	4
Bakgrund.....	4
Dödsboanmälan.....	5
Förutsättningar för dödsboanmälan	5
Boutredning	6
Tillgångarnas värde	6
Kostnader och skulder som beaktas.....	6
Dödsboanmälan lämnas till Skatteverket.....	6
Dödsboförvaltning.....	7
Provisorisk förvaltning	7
Utredning.....	7
Ordna med begravning	8
Bouppteckning och dödsboanmälan	8
Ekonomisk hantering	9
Den provisoriska förvaltningens avslutning	9
Internationella dödsbon	10
Begravning	10
Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad	11
Biståndsprövning	12
Kyrkoavgift	12
Dödsfall på grund av arbetsskada, olycksfall etcetera	12
Begravningskostnad för barn	12
Kostnader som täcks av begravningsavgiften	13
Avgifter	13

Syfte

Riktlinjerna syftar till att skapa rättssäkerhet i myndighetsutövningen, likabehandling av kommunmedborgare, transparens gentemot kommunmedborgarna och stöd i beslutsfattande för handläggarna i socialtjänsten.

Bakgrund

Socialtjänstens ansvarsuppgifter för handläggning av dödsbo är i huvudsak följande

Dödsboanmälan - Upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

Dödsboförvaltning - Om delägare som kan ta hand om dödsboet saknas, är socialtjänsten ansvarig för boets provisoriska förvaltning, i regel, till dess att dödsbodelägare har spårats, underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet.

Internationella dödsbon - Om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten som ansvarar för att överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den.

Begravning - Om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med gravsättningen, ska den ordnas av socialtjänsten. Skatteverket underrättar kommunen om sådan uppgift.

Ekonomiskt bistånd för begravningskostnader - Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångarna i dödsboet. När detta inte är möjligt kan ekonomiskt bistånd beviljas för detta ändamål.

Riktlinjerna utgår från lagar och handböcker som är framtagna nationellt inom området. Följande lagar är främst styrande vid handläggning av dödsbo

- Begravningslag (1990:1144), BergL
- Föräldrabalken (1949:381), FB
- Lag (2015:417) om arv i internationella situationer
- lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden
- Socialtjänstlagen (2025:400), SoL
- Ärvdabalken (1958:637), ÄB

Dödsboanmälan

När en person har avlidit ska dödsbodelägare lämna in en bouppteckning till Skatteverket inom tre månader efter dödsdagen. Om det inte finns fast egendom eller tomträtt i boet och den avlidnes tillgångar enbart täcker begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet, kan bouppteckningen enligt 20 kap. 8a § ÄB ersättas med en dödsboanmälan hos Skatteverket. En skriftlig dödsboanmälan ska då upprättas av socialtjänsten.

Det är den kommun som var den avlidnes bosättningskommun vid dödsfallet som ska hantera dödsboanmälan. Definition av bosättningskommun regleras i 29 kap. 1 § SoL.

Förutsättningar för dödsboanmälan

En utredning om dödsboanmälan kan starta på olika sätt. Det normala är att en delägare anmäler till socialtjänsten att det kan finnas förutsättningar för en dödsboanmälan.

Dödsboanmälan upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Det ska kunna konstateras utan en allt för omfattande utredning om förutsättningar föreligger för anmälan. Vid tveksamhet om det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan uppmanas de anhöriga att göra en bouppteckning.

Alla dödsbodelägare måste vara överens om att ansöka om dödsboanmälan. Om någon begär en bouppteckning istället, görs ingen dödsboanmälan.

En dödsboanmälan sker heller inte när det förekommer komplicerade värderingsfrågor. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Försiktighet gäller även när det finns särkullbarn.

Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

Om förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda inleder socialtjänsten en utredning (se rubriken Utredning nedan).

Det förekommer även att socialtjänsten under en provisorisk förvaltning av ett dödsbo enligt 18 kap. 2 § ÄB finner att förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. Socialtjänsten är då oförhindrad att göra en sådan anmälan på eget initiativ.

Boutredning

När ett ärende om dödsboanmälan aktualiseras behöver uppgifter om den avlidnes situation inhämtas. Uppgifter ska även inhämtas om den som gör anmälan och vilka som är dödsbodelägare.

Som en del i utredningen gör socialtjänsten, tillsammans med anhörig, ett hembesök i den avlidnes bostad för att besiktiga egendomen samt ta del av handlingar som rör förhållandena i boet. Uppgifter om den avlidnes tillgångar vid dödsdagen och eventuella framtida inkomster inhämtas. Vid hembesöket ska boets värde uppskattas genom en värdering av bohaget.

Vidare inhämtas uppgifter om det finns efterlämnade handlingar såsom lönebesked, pension, semesterersättning, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklARATIONER, skuldebrev, försäkringar, andel i oskiftat bo eller handelsbolag. Särskilt dokument om vilka uppgifter som inhämtas och hur de inhämtas finns hos förvaltningen.

Tillgångarnas värde

Värdering ska göras enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna, utan avdrag för skulder, som gäller.

Kostnader och skulder som beaktas

När boutredning och värdering av tillgångarna har genomförts, jämförs det sammanlagda värdet med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

Följande kostnader beaktas vid beräkningen:

- Skäliga begravningskostnader (faktura från begravningsbyrå)
- Gravsten och eventuell inskription
- Dödsannons
- Skäliga kostnader för att omhänderta och avveckla den avlidnes bo
- Enklare förtäring vid begravning för den närmsta kretsen
- Uppskattad bouppteckningskostnad motsvarande skäligt arvode för bouppteckningsförrättare och värderingsmän.

Exempel på kostnader som inte beaktas vid beräkningen:

- Skulder i form av räkningar för el, telefon, hemförsäkring m.m.
- Framtida vård av grav
- Städning av bostaden

Dödsboanmälan lämnas till Skatteverket

Dödsboanmälan lämnas skriftligen på avsedd blankett till Skatteverket. Dödsbodelägarers namn och bostadsadress ska anges i den mån uppgifter kan

inhämtas utan att det tar för lång tid. Om handläggaren misstänker att delägarförteckningen inte är fullständig, ska det göras en anmärkning om det.

Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsdagen och förvaras hos Skatteverket. Skatteverket granskar anmälan i formellt avseende men kontrollerar inte riktigheten i socialtjänstens bedömning. Skatteverket kan inte förelägga socialtjänsten att komplettera eller rätta en dödsboanmälan i detta formella hänseende.

Dödsbodelägare kan när som helst välja att istället göra en bouppteckning. De vänder sig då direkt till Skatteverket.

Dödsboförvaltning

När någon har avlidit ska dödsbodelägare enligt 18 kap. 1 § ÄB gemensamt förvalta den avlidnes egendom under boets utredning.

Om delägare som kan ta hand om boet saknas är socialtjänsten enligt 18 kap. 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning. Detta görs i regel till dess att dödsbodelägare har spårats och underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet. Socialtjänsten har då enligt 18 kap. 2 § 2 st ÄB ansvar för att göra de inledande åtgärder som annars är en plikt för dödsbodelägare och efterlevande make som inte är delägare enligt 18 kap. 2 § 1 st ÄB.

Det är den kommun som var den avlidnes bosättningskommun vid dödsfallet som ska hantera den provisoriska dödsboförvaltningen. Definition av bosättningskommun regleras i 29 kap. 1 § SoL.

Socialtjänsten har rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för dödsboförvaltning och ska därför dokumentera tidsåtgången, i avsedd mall, se vidare i avsnitt om Avgifter.

Provisorisk förvaltning

Utredning

När socialtjänsten provisoriskt förvaltar ett dödsbo är utgångspunkten att denna ska vara kortvarig och så snart som möjligt överlämnas till dödsbodelägare för fortsatt förvaltning av dödsboet. Efterforskningen av dödsbodelägare inleds därför skyndsamt. Parallellt med efterforskningen har socialtjänsten även i uppdrag att bevaka dödsbodelägares och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente. Nedan beskrivs de delar som omfattas i den provisoriska förvaltningen.

Efterforskning av dödsbodelägare

Vid efterforskning av dödsbodelägare ska dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket beställas. Saknas uppgifter om dödsbodelägare ska

efterforskning genom bouppteckning ske hos exempelvis Skatteverket, landsarkiv/stadsarkiv, ambassader, konsulat eller genom förfrågan hos andra närstående till den avlidne.

När dödsbodelägare är funna ska dessa så snart som möjligt underrättas om dödsfallet. Handläggaren kan uppdra till polis, präst eller sjukvårdspersonal att lämna ett dödsbud. Den som lämnat dödsbudet kan därefter hänvisa den anhörige att ta kontakt med socialtjänsten.

Bevarande av egendom

Socialtjänstens provisoriska förvaltning ska vara av konserverande art. Egendomen får inte avyttras eller förändras på annat sätt än vad som är nödvändigt för värdets bevarande. Socialtjänsten ska bevaka både dödsbodelägarers och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente.

Vid den provisoriska förvaltningen genomförs ett hembesök i den avlidnes bostad i syfte att inventera egendomen. Två handläggare genomför hembesöket. Särskilt efterforskas testamente, försäkringsbrev, värdepapper, kontanta medel, deklaration och övrigt som kan ha betydelse för fortsatt handläggning. Vid hembesöket upprättas ett protokoll. Det finns en separat mall för detta.

Om det blir aktuellt med dödsboanmälan, görs samtidigt en bedömning om det uppskattade värdet av lösöret är ett hinder för dödsboanmälan.

För att bevaka dödsbodelägarers intressen kan det under den provisoriska förvaltningen vara nödvändigt att ha kontakt med olika aktörer, såsom fordringsägare eller andra intressenter för att informera om dödsfallet. Uppgifter om exempelvis abonnemang och autogiron införskaffas för att uppsägas.

Bedömning görs om en hemförsäkring behövs. Det kan vara för att det finns saker av betydande värde som behöver försäkras för exempelvis brand, stöld eller vattenskada. Hemförsäkring tecknas eller sägs upp beroende på vilken bedömning som görs och om det finns hemförsäkring sedan tidigare.

Ordna med begravning

Se vidare i avsnitt om begravning.

Bouppteckning och dödsboanmälan

Om det finns tillgångar i boet och den provisoriska förvaltningen inte avslutats efter tre månader från dödsfallet blir socialtjänsten enligt 20 kap. 2 § 2 st ÄB skyldig att vidta åtgärder för att ordna med bouppteckning. I första hand bör socialtjänsten begära anstånd hos Skatteverket med bouppteckningsförrättningen.

Om förutsättningar finns för dödsboanmälan är socialtjänsten oförhindrad att göra en sådan enligt 20 kap. 8 a § ÄB på eget initiativ. Denna bör göras inom två månader efter dödsfallet.

Boutredningsman

Om dödsbodelägare inte kommer överens eller inte vill förvalta dödsboet ska de informeras om möjligheten att hos tingsrätten begära om en boutredningsman. Innebörden av att en boutredningsman förordnas är att denne tar hand om all egendom som tillhör dödsboet och sköter förvaltningen av denna i stället för dödsbodelägaren. Ansökan om boutredningsman är förenad med en ansökningsavgift och boutredningsmannens ersättning tas ur dödsboet. Om en sådan begäran om boutredningsman görs ska socialtjänsten besluta om att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägare. Om en sådan begäran däremot inte görs ankommer det på socialtjänsten att vidta åtgärder för bouppteckning.

Ekonomisk hantering

Under den provisoriska förvaltningen kan ekonomisk hantering av dödsboets tillgångar förekomma. Omhändertagen kvarlåtenskap ska förvaras på ett säkert sätt hos socialtjänsten. All förvarad egendom ska finnas förtecknad och hållas aktuell. Kontanta medel ska sättas in på konto. Om konto saknas kan ett nytt öppnas i dödsboets namn. När förvaltningen av dödsboet överlämnas till dödsbodelägare, god man eller boutredningsman ska en fullständig redovisning lämnas om vilka ekonomiska transaktioner socialtjänsten har gjort för dödsboets räkning inom ramen för den provisoriska förvaltningen.

Den provisoriska förvaltningens avslutning

Dödsbodelägare anträffas - överlämnande till dödsbodelägare

Om handläggaren vid den provisoriska förvaltningen får tag på delägare eller efterlevande make som kan fullgöra de uppgifter som följer av 18 kap. 2 § 1 st ÄB eller när dödsbodelägare har underrättats ska boet omedelbart överlämnas till delägarna.

Dödsbodelägaren har sedan på vanligt sätt att förvalta boet och se till att bouppteckning och avveckling sker.

Dödsbodelägare saknas - anmälan till Allmänna Arvsfonden

Om det vid ett dödsfall inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden ska den som har boet i sin vård anmäla detta till Kammarkollegiet enligt 17 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Kammarkollegiet ska förordna en god man att företräda fonden vid boutredningen. När socialtjänsten utövar dödsboförvaltning är det således socialtjänsten som ska göra en anmälan.

Ingen dödsbodelägare anträffas, men kan finnas - anmälan om god man

Enligt 18 kap. 2 § ÄB ska den som har tagit hand om egendomen, i detta fall socialtjänsten, göra anmälan hos överförmyndaren enligt 11 kap. 3 § FB om det vid ett dödsfall inte kan utredas om den avlidne har efterlämnat någon arvinge som är arvsberättigad före Allmänna arvsfonden eller att kännedom finns om arvinge efter den avlidne men kunskap saknas såväl om arvingens namn som om hens vistelseort, och det på grund av sådan omständighet krävs att okänd arvinges rätt bevakas och hens lott i boet förvaltas.

Dödsbodelägare agerar inte – begäran om boutredningsman

Om dödsbodelägare inte tar sitt ansvar är det socialtjänstens uppgift att provisoriskt förvalta dödsboet. Om det finns tillgångar i boet ska socialtjänsten informera delägarna om att dessa kan begära att tingsrätten förordnar om en boutredningsman. Se vidare under stycket *Boutredningsman*.

Internationella dödsbon

Av lag (2015:417) om arv i internationella situationer framgår att om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten. Anmälan görs till socialtjänsten av den som har egendomen i sin vård eller annars av den som är närmast till att göra anmälan. Socialtjänsten ska överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den.

Om socialtjänsten inte kan överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den ska socialtjänsten anmäla dödsfallet till tingsrätten. Tingsrätten ska besluta att egendomen ska avträdas till förvaltning av en särskild boutredningsman till dess den kan överlämnas till den som är behörig att ta emot den. Om egendomen är av litet värde får socialtjänsten, istället för att anmäla dödsboet till tingsrätten, överlämna egendomen till en närstående till den avlidne eller till utlandsmyndigheten för den stat som den avlidne var medborgare i.

Begravning

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten skyldighet att ordna så att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att bestämma om begravningen och beställa denna hos en begravningsbyrå.

I de fall den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förblir okänd, beställs den billigaste varianten om det inte av någon särskild anledning i ett enskilt fall bedöms vara lämpligare med något annat.

Socialtjänsten har rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader enligt BegrL och ska därför dokumentera tidsåtgången i avsedd mall, se vidare i avsnitt om Avgifter.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader kan utgå då dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar som täcker kostnaderna för en skälig begravning. I Munkedals kommun beviljas ekonomiskt bistånd med max 50% av ett prisbasbelopp (utifrån rekommendation i Socialstyrelsens allmänna råd).

Alla tillgångar som finns i dödsboet på dödsdagen avräknas vid ansökan om ekonomiskt bistånd till begravning. Hit räknas också ankommande pension, lön samt eventuell skatteåterbäring. Om den avlidne var gift, registrerad partner eller sambo utreder socialtjänsten om maka/make, partner eller sambo kan bekosta hela eller delar av begravningen.

I begravningskostnader ingår

- Urna och/eller kista
- Dödsannons
- Enklare förtäring (begravningskaffe)
- Enkel kistdekoration
- Gravsten med inskription/inskription på befintlig gravsten
- Vissa transporter (Till exempel mellan bårhus och begravningsplats, kortare sträckor, inom Sverige)
- Begravningsentreprenörens arvode
- Borgerlig begravningsförrättare

Kostnaden för städning och utflyttning av den avlidnes bohag ingår inte i vad som kan räknas som skälig levnadsnivå.

Transportkostnad vid hämtning av bår i hemmet till bårhuset är en godtagbar kostnad utöver beloppet som kan beviljas som begravningskostnad. Kostnader för transport därefter ingår i begravningskostnaden.

Begravningskostnader är en prioriterad skuld och går före alla andra kostnader som dödsboet har att betala till exempel hyra, privata skulder och avbetalningsskulder. Tillgångarna i boet ska därför i första hand täcka begravningskostnaderna (10 § förmånsrättslagen).

Ansökan sker i den avlidnes namn och i den bosättningskommun där den avlidne hade sin hemvist vid dödsfallet (29 kap. 1 § SoL). I de fall det inte går att fastställa bosättningskommun är det dock vistelsekommunen som är ansvarig. Det är oftast en nära anhörig som gör framställan men ansökan kan

också göras av annan person eller myndighet som har befattning med dödsboet eller begravningen.

Om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med gravsättningen, ska den ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Biståndsprövning

Betalning av begravningskostnaden får som regel anstå till boutredningen är klar (3 månader efter dödsfallet). Detta innebär att tillgångarna ska avräknas från begravningskostnaden. Innan beslut fattas ska det stå klart att den avlidne inte har försäkringar som täcker begravningskostnaderna. Finns det anledning att anta att ersättningar kan komma dödsboet till del i efterhand, till exempel genom skatteåterbäring, ska ansökan om bistånd enligt 12 kap. 1 § SoL avslås, besvärshänvisning lämnas och en prövning enligt 12 kap. 2 § SoL ske. Av beslutet ska framgå om biståndet getts med återbetalningsskyldighet.

Även om det finns äktenskapsförord kan makar/sammanboende vara försörjningsskyldiga för varandra avseende begravningskostnader.

Kyrkoavgift

Alla som är folkbokförda i Sverige betalar via skatten en begravningsavgift, detta oavsett medlemskap i Svenska kyrkan. Kyrkoavgift betalar bara den som är medlem i Svenska kyrkan. Om den avlidne inte är medlem i Svenska kyrkan och anhöriga väljer en begravning i kyrkan tillkommer i regel merkostnader (till exempel hyra av kyrka, organist, vaktmästare). Bistånd ska inte utgå till dessa merkostnader.

Dödsfall på grund av arbetsskada, olycksfall etcetera

Vid dödsfall på grund av arbetsskada eller olycksfall på väg till eller från arbetet har de efterlevande rätt till begravningshjälp från arbetsskadeförsäkringen. Motsvarande gäller bland annat den som deltar i arbetsmarknadsutbildning, arbetsprövning eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Begravningshjälp utgår från det statliga personskadeskyddet om dödsfallet beror på en skada under militärtjänst, under vistelse på kriminalvårdsanstalt, § 12-hem eller LVM-hem. Begravningshjälp administreras av Försäkringskassan.

Begravningskostnad för barn

Föräldrar har försörjningsskyldighet för sina minderåriga barn. Det innebär att de även ska svara för kostnaderna för ett avlidet barns

begravning. Vid biståndsbedömningen beaktas således även föräldrarnas inkomst- och förmögenhetsförhållanden.

Kostnader som täcks av begravningsavgiften

För den som vid sin död var folkbokförd inom en huvudmans förvaltningsområde ska huvudmannen utan kostnad för dödsboet tillhandahålla:

- gravplats eller motsvarande på allmän begravningsplats under en tid av 25 år
- gravsättning inklusive gravöppning, återfyllning och iordningsställande av öppnad grav
- transporter från det att huvudmannen övertagit ansvaret för stoftet till dess att gravsättning har skett, med undantag av transport för gravsättning utanför huvudmannens område, om inte transporten beror på ett avtal om tillhandahållande av särskilda gravplatser
- kremering
- lokal för förvaring och visning av stoftet, samt
- lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

Om någon begravs i annan församling än där han eller hon varit folkbokförd regleras kostnaderna genom obligatorisk begravningsclearing.

Avgifter

Enligt 18 kap. 2 § ÄB och 5 kap. 2 § BegrL har socialtjänsten rätt att ta ut ersättning av dödsboet för sina kostnader för provisorisk dödsboförvaltning och för åtgärder enligt begravningslagen såsom gravsättning. En kommun får enligt 8 kap. 3c § KL inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad. Då tillhandahållandet av dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen inte är ett led i kommunens myndighetsutövning ska moms betalas till Skatteverket på den ersättning som kommunen har rätt att ta ut för dessa tjänster.

Ersättningen som välfärdsnämnden tar ut beslutas av kommunfullmäktige. KF fattade 27 oktober 2025 § 156 följande beslut gällande avgifter:

Ersättning tas ut med 0,8 % av gällande års prisbasbelopp/timme (timtaxa). Avgift tas ut för varje halv timme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme tas ingen timavgift ut.

Avgift tas enbart ut under förutsättning att medel finns i dödsboet.